

EL

MAGAZÍN

Divendres, 5 de juny de 2020

MÚSICA ■

La mort sobtada de Jordi Garcia-Soler, biògraf de la Nova Cançó

TECNOLOGIA ■

La vida útil de la bateria, un llast per als auriculars sense fil d'Apple

ECONOMIA ■

Les diverses causes que conflueixen en la marxa de Nissan de Catalunya

**TXELL
FEIXAS**

"Totes les religions monoteistes no deixen en molt bona posició la dona"

ENTREVISTA

TXELL
FEIXAS

“La política feminista no té cap tipus de cabuda ni interès al món àrab”

La periodista Txell Feixas (Mediona, 1979), corresponsal a Beirut (Líban) per Catalunya Ràdio i TV3, ha aprofitat les històries de ‘Dones valentes’ a les llars catalanes perquè puguin conèixer què suposa ser dona i feminista a l’Orient Mitjà. En el llibre amb aquest títol, Feixas fa un recull de 15 històries personals que ha conegut durant els seus quatre anys de corresponsal a Beirut com a homenatge a dones sotmeses però valentes; homenatge que va ser el títol de no-ficció més venut al portal Llibreries Obertes el darrer Sant Jordi. “El llibre intenta trencar estereotips de gènere, de religió i de regió”, explica Feixas.

Text: Clack/AMIC

Fotografia: Oriol Andrés/CCMA

Què tenen en comú les *Dones valentes* que donen nom al llibre?

Les dones valentes d’aquest llibre són una quinzena però podrien ser centenars, milers o milions de dones de la zona del Pròxim Orient. Totes elles tenen en comú que volen ser dones en països on no les volen dones. I volen ser valentes en països on tampoc se’ls ho permet. Són gotes malaies que, una a una i sempre de forma individual, acaben tenint una força impressionant col·lectiva que és capaç de trencar un roc tan consolidat durant dècades i dècades com és el masclisme. Juntes tenen aquesta força. El llibre no només és un conjunt de relats, de vides de dones, sinó que també acaba sent un retrat polític de les esquerdes que elles es troben i a través de les quals aconsegueixen passar.

Com ha trobat aquestes històries en el marc d’un context polític gens interessat que es coneguin?

Són dones que estan en països on no els agrada que parlin. Començant per la seva pròpia família, tant els membres més directes com la seva comunitat o barri. I seguint pels poders, les autoritats i els governs de torn. El que m’ha facilitat molt accedir a elles, a diferència del que pensa molta gent en aquestes regions, és ser dona. Ser dona en zones de conflicte, en zones de guerra. Al Pròxim Orient, molta gent et diu: “Deu ser molt difícil treballar-hi”. I ho és, però per a mi ho és en petiteses que pots arribar a sortejar. En canvi, el major avantatge per accedir a aquest tipus de dones valentes és ser dona, perquè elles empatitzen amb tu i connecten.

Com s’ho ha fet per separar la part professional de la personal? Ha establert un vincle sentimental amb les dones?

I tant! Tant a la feina de corresponsal com a l’hora d’escriure aquest llibre. Amb aquest tipus d’històri-

es no pots plantejar-te separar què és la professió i què és la persona. Perquè el periodisme que acabes fent és un periodisme humà. Hem intentat seguir la pista de la majoria de dones. En molts casos, per la situació de país delicada en què es troben, no ha pogut ser. En d'altres, sí que ha sigut possible, com el cas de la nena refugiada siriana. Té 13 anys, és cap de família i, juntament amb els seus germans, sobreviuen venent coses als carrers de Beirut. A aquesta família els fem un seguiment. Ara fa uns dies, els vam portar menjar i bàsics enmig de la pandèmia perquè no poden vendre al carrer tant com voldrien, els carrers estan més buits. Per tant, feina tenen a pagar el lloguer. Els van fer fora d'un primer pis. No crec que sigui incompatible relacionar-te amb la gent amb la qual expliques històries. Elles s'obren per entregar la seva intimitat, l'única cosa que no els han pogut prendre. Si pots i tens l'oportunitat de preocupar-te humanament de què fan aquestes persones, ho fas.

Quina és la història que més la va remoure?

Sens dubte, la història de la Hiyam, la jove que va ser segrestada. Va ser segrestada tres vegades per diferents gihadistes, violada reiteradament i finalment va quedar embarassada d'un d'ells. Em va impactar perquè no em podia imaginar com, amb 16 anys, es pot passar aquest infern sense desmuntar-se. O desmuntant-se però resistint i sobrevivint-hi. Em va remoure perquè, un cop ella esperava que tot anés a millor, que és quan va tornar a la seva comunitat yazidita, al camp de desplaçats on els havien portat, va trobar que els seus mateixos, la gent propera, la criticaven per l'estigma que havia adquirit per estar en Estat Islàmic. L'acusaven d'haver portat al món un fill de qui volia aniquilar-los. La van obligar a deixar el fill fora d'aquella comunitat. Em semblava molt estrany com, amb aquella edat, ara en té 21, podia sobreviure aquell infern. El dels gihadistes i el dels prejudicis de la seva comunitat. També impacta com era capaç d'explicar-nos-ho a nosaltres, occidentals. Ella era capaç de posar-hi veu sense allisonar-te.

Vostè assegura que la lluita de les dones s'ha de fer a tres esferes: la política o de l'Estat, la del carrer i la privada. Quina complexitat té cadascuna al món àrab?

Al món àrab, les tres fases són molt complicades. La del govern, perquè normalment està dirigit per homes. La política feminista no hi té cap tipus de cabuda ni interès. La presència de dones és força habitual en molts governs de la regió, per estrany que sembli. Però en molts i massa casos estan posades a nivell decoratiu o per fer una quota. Per dir: "Ens hem tornat més feministes". Aquí al Líban, per exemple, en el nou govern, hi havia més tècnics independents i més dones. Va ser una faceta que es va subratllar molt. Això passa en altres llocs. A l'Afganistan, al parlament, moltes són dones. Però mira les polítiques *per a dones* que estan fent... no

és garantia de res. Per tant, el govern és complicat. El carrer jo crec que és el més fàcil perquè només es tracta de cridar, que és el que va passar a les primaveres àrabs. Surts al carrer, te la jugues, però crides per uns drets que després caldrà veure si s'apliquen o no. I és molt més complex a casa perquè, en el tu a tu, amb l'altra persona, és la revolució en essència. El que passa a casa teva és el que acabaràs plasmant a la resta de les esferes.

De la seva experiència sobre dones a l'Orient Mitjà, quina relació extreu del vincle entre el feminisme i la religió?

És un debat delicat, aquest. Jo crec que totes les religions monoteistes, també el cristianisme, no deixen en molt bon lloc, o molt bona posició, la dona, sempre està al darrere. Però tendim a fixar-nos només en algunes religions. És evident que molta gent dins d'aquestes religions en fa ús, però no tot-hom. Per tant, són aspectes en els quals no m'agrada generalitzar. També el concepte de la simplificació, per mi absurda, de la dona i el vel. Ens ho hem de treure del cap. En aquest llibre ho intento evidenciar. El fet que una dona porti vel no la fa incompatible amb defensar els drets de les persones i els drets de les dones. Com la jove palestina de la franja de Gaza, un exemple de dona velada, que no pot ser més heroïna, que trenca amb els estereotips, els tòpics, el patriarcat i el masclisme que hi ha a la franja. Caiem en simplificacions que fan molt mal i que estan dins del cap de molta gent. El llibre intenta trencar aquests estereotips de gènere, de religió i també de regió.

En els quatre anys de feina com a corresponsal, ha viscut en primera persona experiències masculistes mentre exercia la seva feina?

D'experiències masculistes cap a la meva persona, pel fet de ser dona aquí en el món àrab i a la zona de

conflicte, me n'he trobat algunes. Primer et generen ràbia i impotència, alguna llàgrima de frustració. Després, amb els quatre anys que porto aquí, ja les veus venir i somrius una mica perquè les vas trampejant. Quan vam anar a l'Iraq, a primera línia de front, vam veure que molts equips formats íntegrament per homes ens avançaven i passaven per davant nostre. Jo vaig sempre acompanyada de dos homes més, el productor i el càmera. Però jo soc dona. La gent que hi havia al *checkpoint* pensava: "A veure si aquesta noia es cansa, és conscient d'on està anant, se n'oblida, torna enrere i s'adona que això no és per a ella". Com que estàvem allà, resistint i persistint, al final ens van deixar entrar. Sí que notaves que allò no era normal. O a l'hora de fer entrevistes, per exemple. Jo faig les preguntes amb el micròfon però els homes entrevistats no em miren a mi, no em volen mirar a mi. Pel càmera aquell pla és molt difícil perquè miren més amunt o miren més avall. Al final, acabem decidint que el productor agafi el micròfon i faci l'entrevista perquè es comuniquen millor, visualment és més normal. També perquè el que li expliquen a ell a mi no m'ho expliquen perquè estan incòmodes de tenir una dona a l'altra banda.

Té pensat continuar explicant històries de Dones valentes?

De fet, continuo explicant històries de dones valentes en les cròniques de TV3 i Catalunya Ràdio. No em cal fer un nou llibre. El fet d'haver-les explicat durant aquests anys va provocar que alguns veiéssim que hi havia un llibre, en això. Estic contenta perquè la mirada a Beirut la tenim posada en les dones d'aquest tipus i ho continuarem fent. Seria molt bonic poder seguir què se'n fa, d'aquestes dones valentes de la primera edició del llibre.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Nissan

El tancament de la planta de Nissan de la Zona Franca és molt significatiu. Denota una vegada més el cosmopolitisme desarrelat de les grans corporacions multinacionals que tanquen aquí i obren allà sense cap més consideració que el compte de resultats. No són d'enlloc. Es posa de manifest com la indústria global tendeix a prioritzar costos salarials baixos i desplaça les seves factories cap a llocs amb gent disposada a treballar a un altre preu o bé disposar-hi d'un ecosistema tecnològic adequat. També s'evidencia que Espanya com tampoc Catalunya disposen d'una política industrial digna d'aquest nom. Tot i l'impactant efecte de l'anunci del tancament, només el poden considerar inesperat aquells que badaven notòriament. L'empresa no encarregava nous models a la planta fa temps, la qual només treballava al 20% de la seva capacitat i des de fa anys que no s'hi feia cap mena d'inversió. Els sindicats fa temps que s'havien agenollat al xantatge evident d'aquesta empresa per tal de retardar l'inevitable, acceptant acomiadaments parcials i abaixant salaris, així com les administracions proporcionant-los ajuts públics. No han servit de res ni els recursos públics injectats ni els sacrificis fets pels treballadors. Perden el lloc de treball directe 3.000 treballadors i arriben fins a 25.000 els indirectament afectats en les 500 empreses proveïdores de la companyia. Xifres importants en temps de desocupació, precarietat i crisi econòmica com a efecte del coronavirus, però especialment rellevant

resulta la càrrega simbòlica d'això. La desindustrialització continua avançant en una Catalunya que sembla haver-se posat només en braços d'un sector tan fràgil com és el del turisme i en mans de dirigents que semblen donar per bona la quimera que aquest ha de ser un país postindustrial. Obvien que una part important del sector serveis segueix els passos del desplaçament industrial, ja que li fa una funció auxiliar. La modernitat no va lligada a buidar-se d'activitat manufacturera com defensen alguns. Alemanya n'és un bon exemple. La gran diferència és que aquell país disposa d'una gran indústria nacional –que quan convé, com ara, protegeix–, l'estratègia de la qual no és la dels mínims costos laborals, sinó el de la tecnologia tot augmentant la productivitat i de la qualitat, apostant per jugar en el segment alt del producte industrial.

El retrocés del sector de l'automoció a Catalunya i Espanya justament explica moltes coses sobre el que significa ser dependent de la inversió exterior i de no disposar de projectes econòmics i industrials de llarg recorregut. Alemanya és la primera potència europea en el sector de l'automoció, amb 5,6 milions anuals de vehicles que surten de les seves factories, a banda de disposar d'importants marques que produeixen fins a 15 milions de vehicles anuals a altres països. Malgrat desplaçar a territoris amb salaris més baixos una part de la producció, ha aconseguit crear ecosistemes molt potents en ciutats del

mateix país, amb empreses hipertecnològiques i innovadores molt vinculades a les universitats. I fa la transició del vehicle de motor d'explosió cap al cotxe elèctric, en què el valor més important que porta incorporat és justament això, tecnològic. Espanya és el segon productor europeu de vehicles, amb 3 milions anuals, per davant de França, que només en produeix malgrat la seva fama 2,4. Però la comparació amb Alemanya s'acaba aquí. També amb França. Tenim fàbriques d'empreses estrangeres situades en el territori sobre les quals no es té cap influència i en les quals el model productiu, en general, no ha evolucionat segons la tendència de la indústria automobilística de futur. S'han perdut les marques *nacionals* i les factories de producció busquen més que res els avantatges comparatius en els salaris que ara ja es troben a una altra banda. No hi ha una indústria d'automoció pròpia i encara menys un projecte de futur, una estratègia, elaborada des de les administracions. No hem seguit el model d'Ulm o Wolfsburg i encara menys el del clúster de Baviera, sinó Detroit i les seves fàbriques buides i el paisatge industrial de la desolació. Ara tothom plora. Des del govern de la Generalitat, tan amants a les qüestions simbòliques però sempre tan allunyats de la prosaica realitat, es lamenten que a la seu central de l'empresa Nissan ni tan sols se'ls posen al telèfon. Les grans corporacions només solen atendre aquells que es fan respectar. I no ho hem fet.

Susanna Barquín

DE ROSSEGONS

Canviarem?

Sense buscar-ho, em trobo amb alguna reflexió ensucrada sobre com, amb l'experiència viscuda aquests temps, ens tornarem més humans, com si això volgués dir alguna cosa. Entenc que darrere del sucre de les frases sobre la bondat amagada que aflorarà, i la cooperació, la solidaritat i les grans paraules, hi ha l'anhel de persones de bon cor que voldrien un món de relacions més del cantó dels valors humanistes que del mercantilisme. Podria ser que alguns aspectes de les estructures de relació social canviessin radicalment, i ben bé podria ser que ho fessin per a bé. Si fem cas de la història, després de la crisi de la grip de 1918, i segurament per la manca d'hommes joves, es va accelerar la incorporació de les dones al món laboral, i es van cimentar les bases per aconseguir el dret a vot. Alhora, com que s'havien fet paleses les mancances en matèria sanitària, es van començar a desplegar els sistemes de salut.

Més enrere, l'epidèmia més letal de la història, la pesta negra, va provocar al voltant de 50 milions de morts a Europa, un 60% de la població. Les conseqüències, a banda de les demogràfiques, van ser tan importants com que es va carregar l'estructura feudal, i es van accelerar els processos cap a una organització moderna de la vida econòmica. En matèria de salut, va prendre rellevància la ciència per sobre de les explicacions sobrenaturals. Sembla que els canvis després de les grans pandèmies van ser positius. Segurament més lents del que hauria agradat als protagonistes de l'època, i potser més tímids. El cert, però, és que es van traduir en un increment dels drets de les persones.

En aquesta ocasió, sembla que es presenten dues alternatives: o ens encaminem cap a un món més autoritari o cap a un món més col·laboratiu. Com que ningú no té la bola de vidre màgica, ens haurem de conformar amb conjectures i

especulacions. Sabem que la major part dels governs han optat per una gestió centralitzada de la crisi sanitària. En general, i per les presses, s'ha optat per tirar del manual de la jerarquia militar, per sobre de la possible cogovernança o governança col·laborativa. I això ha estat general. No obstant, el que s'hagi fet fins ara només és un antecedent de les transformacions, i l'opció de l'autoritarisme, de la pèrdua de llibertats individuals, o bé de l'opció per la cogovernança i de les persones en l'eix protagonista tindrà més a veure amb el grau de satisfacció de la ciutadania sobre els resultats globals.

Mantinc l'esperança en la censura social a l'autoritarisme, per detalls com la visibilitat, de cop, dels temporers del camp. I crec que la vigilància a l'estil *Gran Hermano* a través dels mòbils es permet temporalment com a mal menor. Potser només és una esperança. O un desig. Potser és que l'alternativa em fa por.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Dolors Altarriba

Els efectes de la religió

La religió i els seus efectes. En aquest cas, la catòlica. Aquesta és la protagonista de *La flor púrpura*. Fa uns dies parlàvem en aquesta secció dels efectes d'una altra religió, la practica dels mormons i explicada a *Una educació*. I ara sortirà el llibre en català sobre el qual s'ha basat la sèrie *Unorthodox*, on s'expliquen també els efectes d'una altra religió, el judaisme ortodox. En tots tres casos, viure de forma ultraortodoxa una creença porta conseqüències. I totes tres se situen en espais i temps molt diferents però el substrat és el mateix. *La flor púrpura* és la primera novel·la de l'autora nigeriana Chimamanda Ngozi Adichie, que després d'aquesta i alguns llibres més entre novel·les i contes ha estat coneguda a Europa i els Estats Units amb *Americanah*, publicada l'any 2013. L'escriptora, que és professora d'universitat als Estats Units, ha estat reconeguda els darrers anys com una de les veus més importants del feminisme.

De fet, per la tradició cultural, i en aquest cas religiosa, de Nigèria, la temàtica del rol dels homes i les dones és molt present a les seves obres. També a *La flor púrpura* (el títol es refereix a la flor d'*hibiscus* que la protagonista té a casa seva). Aquí una jove de 15 anys amb un pare ultra-

catòlic, de bona posició perquè té fàbriques i és propietari d'un periòdic que pateix els efectes d'un govern corrupte, explica com es va obrint camí al món a partir de l'ensenyança, amb duresa, que ha tingut. La Kambili, que és com es diu la protagonista, és jove, brillant i molt tímida. Fa molt cas del que li diu el seu pare però alhora s'adona, sobretot a través del contacte amb la seva tieta, que és professora mal pagada a la universitat, i els seus cosins, que hi ha una vida real i diferent fora de casa seva amb servents i uns horaris estrictes. El que pot semblar una situació passable té un rerefons complicat: el pare, tot i ser molt religiós i molt ben considerat fora de casa per les seves obres i el repartiment de caritat habitual, és ben mirat un maltractador. I això porta a un final dur que Adichie explica com si no passés res.

El llibre està ple de paraules que no coneixem, perquè tampoc coneixem el producte que defineixen i perquè ens ensenya una Nigèria molt desconeguda. Passa amb molts països i tradicions de l'Àfrica perquè la mirada des d'Europa o els Estats Units no és la mateixa que tenen els africans. S'hi apren que tot és molt feble, que les tensions estan a l'ordre del dia i que hi ha altres maneres de ser cristià que no són les que segueix el pare.

LA FLOR PÚRPURA

Autora: Chimamanda Ngozi Adichie
Traducció: Laura Rins Calahorra
Editorial: Random House
Lloc i any d'edició: Madrid, 2017
Nombre de pàg.: 304

Teresa Costa-Gramunt

Imatges de l'efímer

Llibre de les imatges perdudes (La Garúa Libros-Tanit) és el tercer llibre compost de haikus publicat per l'escultor i escriptor Abraham Mohino Balet (1969).

A *Llibre de les imatges perdudes* Mohino Balet combina amb harmonia dues formes literàries com són el haiku i la prosa poètica amb un tercer element visual: les cal·ligrafies que il·lustren la primera part del llibre que l'autor titula precisament *Son del cal·lígraf*.

Si "l'escriptura és la pintura de la veu", com va escriure Voltaire, en les cal·ligrafies que il·lustren el *Llibre de les imatges perdudes* s'hi pot visualitzar un conjunt d'imatges sintètiques de l'escorça d'un arbre fins al punt que el lector, en aquest cas la lectora, participa de la sensació que prosas poètiques, haikus i cal·ligrafies formen, juntament amb el poeta, una unitat en l'experiència, tal com vol la pràctica artisticoespiritual del zen.

ques, haikus i cal·ligrafies formen, juntament amb el poeta, una unitat en l'experiència, tal com vol la pràctica artisticoespiritual del zen.

Les imatges perdudes pertanyen a l'efímer, i és de l'efímer que resten les traces que en el llibre d'Abraham Mohino Balet es presenten tan nominals i verbals com visuals. És per aquest motiu que la segona part del llibre en el qual s'evoca un viatge a Roma l'autor la titula *Vestigis*. Vestigis, traces del que queda de l'antiga Roma, i vestigis, traces del que resta en el record del viatger. L'efímer que afirma el moment present.

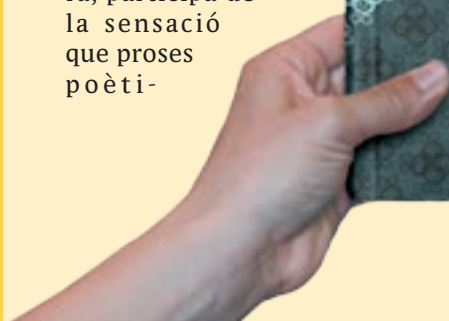
El tercer apartat del llibre porta per títol *La fragilitat*, i es compon dels textos "El riu", "La bassa", "Ferida" i "Pedra de terme". Espais propers en la vida quotidiana de l'autor que esdevenen poetitzats gràcies a la sensibilitat del *haijin* –així s'anomena el poeta de haikus– en simbiosi amb l'escriptor d'una prosa poètica que li fa exclamar, veient-se a ell mateix com si fos un altre: "Qui ets quan dorms, quan et transformes, quan voles en el no-espai oníric...?" I és que els poetes, nautes entre dos mons, a vegades tenen molt de visionaris.

Llibre de les imatges perdudes, d'Abraham Mohino Balet, s'obre amb un pròleg i es tanca amb un epíleg de Mònica Miró Vinaixa, que escriu: "També l'escriptura és un miratge en què reïncidim inútilment i que, això no obstant, ens salva quan poc o res ens resta". L'escriptura salva de la segona mort, que és l'oblit, però també salva qui escriu en el moment en què escriu, en la plenitud d'aquesta experiència.

LLIBRE DE LES IMATGES PERDUDES

Text i dibuixos: Abraham Mohino Balet
Editorial: La Garúa Libros - Tanit
Any d'edició: Santa Coloma de Gramenet, 2020
Nombre de pàgines: 123

NOVETATS EDITORIALS

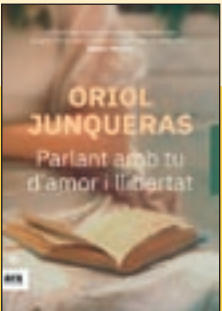
'L'altre cap del fil'
Andrea Camilleri
Ed. 62

De manera pòstuma, arriba la novel·la número 90 que té com a protagonista el comissari Salvo Montalbano. El gran personatge creat per Camilleri viu una situació que té un context molt actual: l'arribada a Itàlia dels migrants que travessen el Mediterrani. I atenció: abans de morir, l'escriptor va dictar també la novel·la del comiat de Montalbano.

'No soc aquí'
Anna Ballbona
Ed. Anagrama

Aquesta és la novel·la guanyadora del Premi Anagrama Llibres d'enguany. Un relat que té com a protagonista la Mila, nascuda als anys 70 en un ambient de perifèria urbana, filla de pagesos que han marxat de la terra. De petita li han dit també que té un do especial, i ara que ha de ser mare es pregunta com ho ha de transmetre tot a la seva filla.

'Parlant amb tu d'amor i llibertat'
Oriol Junqueras / Ara Llibres

A través de la paraula i la literatura, Oriol Junqueras acaba parlant de dos dels seus grans temes, l'amor i la llibertat, en aquest segon títol que escriu des de la presó. De Shakespeare a Safo, de Txarango a Joan Margarit. "Perquè quan som lluny dels nostres, les paraules són les millors missatgeres", diu Junqueras, que va engegar un club de lectura a Lledoners.

'Instruccions per passar a la història'
M. Otero i S. Giménez / Brigde

Dels creadors d'*Il·lustres execrables*, Malcolm Otero i Santi Giménez, arriba aquest nou manual d'instruccions per passar a la història. Si ja se sap que alguns personatges amb tocs nefastos han aconseguit entrar-hi, quin deu ser el secret? Ells apunten qualitats com no tenir cap principi moral, i ser brut, estafador, misogin o fanàtic.

'Skeleton Keys'
Guy Bass / Pete Williamson
La Galera

Skeleton Keys és la combinació perfecta de fantasia i aventures del dia a dia, ideal per a nens que creguin en la màgia i en mons imaginaris. *Skeleton Keys. L'amic inimaginari* és la primera història en català d'aquesta sèrie protagonitzada per un esquelet irònic, que té les claus de mons extraordinaris als seus dits. Un possible heroi de les noves generacions

GEOGRAFIA LITERÀRIA

endrets
Geografia Literària dels
Països Catalans
www.endrets.cat

Llorenç Soldevila

Tomba del bisbe Torras i Bages

“ La deixa

En la mort del bisbe Torras i Bages

*El Bisbe els va beneir
amb la mà dreta i l'esquerra.*

Oh Pare i Mestre que te n'has anat
pels camins de l'eternitat!
Oh Pare! Anit passada t'he sentit
quan anaves muntant a l'infinit,
sota els braços junyits l'ànima closa;
tancades les parpelles. -¿Quina cosa
volies dir-me a mi, dir-nos a tots?
¿O era que els teus llavis, tan devots,
el rosari passaven, rosa a rosa?
Ai, ja no hi era la mirada clara
en ta ferrenya cara
que lluí tota dolça d'amistat
al fred palau, en nua terra avara,
quan anàvem, com fills, al teu costat!
Però pujant a d'altres lletanies,
sobtadament els braços estenies:
i jo queia tot sol, com en un freu,
de genollons en terra,
a sentir, com les planes i la serra,
la gran ombra de Creu.

Oh Catalunya, camp ara mateix sembrat,
novella nau, encara no gosada,
casa d'ahir, tot just embanderada,
infant al caire de la humanitat,
sigues en pau, que Ell t'ha senyat! ”

Josep Carner

AUTOR
Josep Carner
(1884-1970)
OBRA
'Lloc' (dins 'Obres
Completes')
Ed. Barcino, 1970
INDRET
Tomba del bisbe
Torras i Bages
MUNICIPI
Vic
COMARCA
Osona

Al costat nord de la catedral de Vic hi ha un seguit de capelles barroques. A la capella de la Mare de Déu de Montserrat hi ha, davant per davant, la tomba del bisbe Josep Torras i Bages i un Crist jacent de Josep Llimona. Josep Torras i Bages (Les Cabanyes, 1846 - Vic, 1916) va ocupar la diòcesi des de 1899, per trasllat del seu antecessor, Josep Morgades, al bisbat de Barcelona. Va ser un dels grans ideòlegs del catalanisme conservador i va tenir una especial atenció al món de les arts. Josep Carner, de qui enguany es compleix el cinquantè aniversari de la seva mort, li va dedicar aquest poema l'any 1916, en què el bisbe va traspasar.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

123

LÈXIC

La volta al món en 80 termes (II)

AMÈRICA

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Us proposem de començar ben amunt, al bell nord glaçat, amb el fenomen meteorològic del *blizzard* i un parell de *malamuts d'Alaska* que ens guiaran pel camí. Al Canadà podeu conèixer un dels esports nacionals, el *lacrosse*, i si teniu sort veureu alguna *canoa canadenc*, que ha donat lloc a la canoa esportiva actual. També podreu tastar una combinació de patates fregides, formatge i salsa calenta anomenada *poutine*, un plat típic quebequés.

Al país veí del sud, en canvi, podeu gaudir d'un autèntic *muffin* mentre us hidrateu amb una *cervesa d'arrels*. No us perdeu l'inici de l'NBA: potser algun dels nostres

esportistes internacionals sigui escollit com a *jugador més valuós*.

A Mèxic us podeu refrescar prenent una *xia* en un bar o banyant-vos en les aigües d'un *cenote* enmig de la natura. I quan aneu a conèixer els racons del Carib i de l'Amèrica Central, vestiu-vos amb una *guaiabera*. Passarem per l'Equador, on tastarem uns *corviches*, i marxarem a Colòmbia o a Veneçuela per acabar d'omplir l'estómac amb unes *arepes*.

Al Perú si visiteu la ciutat sagrada del Machu Picchu heu de preparar-vos per fer front al *mal de muntanya*, que apareix com a conseqüència de la disminució d'oxigen a

l'aire. Un cop passades les nàusees i el mal de cap, us animareu amb el so d'una *quena* o amb la melodia d'un *xorinyo* brasiler, un estil musical que fusiona la polca amb el xotis, el tango i l'havanera.

Pel que fa a les llengües dels autòctons, podreu sentir el *guaraní*, una de les llengües ameríndies amb més parlants; el *quítxua*, amb què es comuniquen entre 8 i 10 milions de persones, i l'*arapaho*, un exemple de treball i lluita per preservar la llengua pròpia.

I per acabar l'etapa: un bon *xurrasco* argentí.

Font: Termcat 2015 (text adaptat).

ENGLISH IN A BITE

ANGLÈS

It's a piece of cake!

During the confinement over the past few months sales of baking ingredients have soared. People have been spending their time baking cakes and bread, and baking powder, yeast and flour are selling like hot cakes. Perhaps it's down to boredom, or perhaps it's because some people find baking relaxing and therapeutic.

There are lots of sayings related to baking in English, such as *it's a piece of cake* (it's easy); *to sell like hot cakes* (to be very popular); *a half-baked idea* (an idea that hasn't been thought through properly); *to have a bun in the oven* (be pregnant); and *to be as nutty as a fruitcake* (insane or mad). This week, however, we're going to take a look at baking-related vocabulary.

Can you match the words to their meanings?

1	Baking powder	a)	Fungus which is used as leaven in bread
2	Pastry	b)	A mixture of flour, eggs and milk, which are beaten together. Usually used to make pancakes, or to cover food before cooking it
3	Sourdough	c)	To cook in an oven
4	Dough	d)	A chemical leavening agent
5	Yeast	e)	The last step before baking bread, when the dough is left to rest and rise
6	Batter	f)	A thick mixture of flour and liquid, usually used to bake bread or pastry
7	Bake	g)	Bread made with a fermented mixture of flour and water
8	Self-raising	h)	A culture of bacteria which starts fermentation. Often used to make bread, cheese and yoghurt
9	Starter	i)	A type of dough made with flour, water and fat. It can be used to make sweet or savoury dishes
10	Prove	j)	A type of flour used to bake cakes. It already contains chemical leavening agents

CATALÀ

És un tros de pastís!

Durant el confinament, aquests passats mesos, la venda d'ingredients per fer pastissos s'ha disparat. La gent ha passat el temps fent pa i pastissos. El llevat i la farina s'han venut com xurros. Potser és per l'avorriment o perquè la gent troba fer pastissos relaxant i terapèutic.

Hi ha moltes dites en anglès relacionades amb fer pastissos, com ara *it's a piece of cake* (és fàcil), *to sell like hot cakes* (vendre's com xurros, molt popular), *a half-baked idea* (una idea que no s'ha pensat prou bé), *to have a bun in the oven* (estar embarassada) o *to be as nutty as a fruitcake* (insensat, boig). Aquesta setmana, però, farem una ullada al vocabulari relacionat amb la rebosteria.

Relaciona les paraules i el seu significat

Les solucions de la setmana anterior:

■ 1 e; ■ 2 g; ■ 3 i; ■ 4 a; ■ 5 j; ■ 6 c; ■ 7 f; ■ 8 b; ■ 9 h; ■ 10 d

CONCURS NARRATIVA CURTA - 1r classificat 2018

AMB FORATS A LA MEMÒRIA

Jordi Sedó · l'Ametlla del Vallès

Il·lustracions: Maria Peix

Ajagut, amb el tronc lleugerament incorporat, observo, escruto l'indret que tants cops he contemplat amb delit. La remor tossuda de l'aigua m'omple de goig. La monotonia del seu frec amb l'arena, el seu constant anar i venir és una carícia per als sentits. Per al record... És l'evocació d'un temps que va ser feliç. El dring de les petites pedres que arrossega, materials que encara no han estat del tot meteoritzats i els sords espetecs de l'escuma que produeix el seu moviment incanescible, sobretot quan s'enretira, concedeixen a la platja el do de la paraula. Una veu que m'explica a cau d'orella que encara s'hi pot sentir l'olor del pa amb vi i sucre, el tacte suau de les aspres mans de l'àvia, l'amorós reny prudent de la mare i els esglais de la tieta que té por de tot.

Tast de platja solitària a la tarda. Peus descalços. Humits. Bruts de sorra que s'hi enganxa i s'hi queda fins que no te'ls tornes a mullar i te'ls fregues amb aigua neta. Pare absent. Amarga dolçor. El camí del cementiri on vam dir l'últim adeu a l'avi s'enfila per la muntanya, que cau vertical damunt del mar.

Sovint, em deixo embolcallar per la màgia d'aquest meravellós punt del món i els records d'infantesa se m'acumulen malenconiosos a la memòria. I em fascinen. Hi neden retalls d'un passat que, sens dubte, va ser millor; fragments de vida que no podré recuperar mai més... Què serà de mi quan ja no pugui recuperar ni tan sols els records...?

Un estol d'ocells sobrevola l'indret. Són corbs marins, ocells compactes, pesants, de color negre. Un d'ells s'ha llançat en picat al mar, ha desaparegut uns instants sota l'aigua i, després, n'ha sortit amb un reflex argentat al bec. Ara s'ha aturat damunt d'una roca, immòbil, amb les ales esteses al sol tebi del mes de maig. La seva silueta interromp majestuosament l'horitzó i ornamenta l'indret. El corona com si fos un magnífic monument a la vida.

El cel, blavíssim, lluminós, esquitxat adesiara de breus, vaporoses taques blanques, esdevé blau fosc quan s'emmiralla al mar, però a la vora de la platja, on la profunditat esdevé més tímida, aquest li guarda la transparència i cobra tons del color de la turquesa. Aquí, l'aigua, immaculada, revela gelosa els secrets que atesora. Pedres, arena, els subtils i sinuosos moviments de la vida que abraça, fugissers reflexos, ombres vacil·lants, punts foscos, misteris i perills que les roques escriuen al fons marí...

A la platja, una mica retirades del mar, unes breus dunes s'ho miren tot des d'una moderada alçada. Es mantenen en un segon pla, però la seva presència és inequívoca; i al seu lloc, hi cavalquen aquelles plantes de tija punxeguda que mai no vaig saber com es deien. El pare, quan encara vivia a casa, solia arrencar-les amb una extraordinària facilitat. Se'n menjava la part de baix de tot, la que hi havia sota terra, que era blanca i carnosa. La treia miraculosament neta de sorra i me'n donava a tastar. "Això refresca", deia. Era un acte que s'havia convertit en costum cada cop que anàvem a la platja, que era gairebé cada dia, de maig a octubre. No m'agradava gaire el sabor més aviat insuls que tenien, però me les menjava pel pare, perquè allò era una mena de ritual que seguïem sempre quan marxàvem, mai quan arribàvem... I

és que jo em delia perquè el pare fes alguna cosa amb mi. Arrancàvem dues o tres d'aquelles tiges de color verd, sempre sota les prevencions de la mare, que deia que ves a saber què era allò i que ves a saber si s'hi havia pixat cap gos. Però no li fèiem cas. Ens en menjàvem la part de sota, que costava tant d'acabar de mastegar del tot perquè era molt fibrosa. Era un acte de complicitat amb el pare. "Jo soc el teu fill i em descobreixes secrets que tu coneixes, pare. Jo confio cegament en tu perquè ets el meu pare. La mare no hi entén i està carregada de punyetes... Oi, pare...? Oi, pare...?" I el pare, que mai no contestava. Continuava caminant sense concedir-me l'aprovació que jo anhelava, encapçalant la comitiva, carregat amb la major part dels estris, l'ombrel·la, les cadires, el fusell... Caminava de pressa, el pare. O m'ho semblava a mi. Em costava de seguir-lo, però jo sempre procurava anar al seu costat, amb els estris de nedar per sota l'aigua de tots dos a les mans. La mare, l'àvia i la tieta, al darrere, amb les tovalloles humides i brutes de sorra.

I sortir a nedar amb ell, tots dos amb les ulleres, el tub, les aletes als peus i el seu aparatós fusell de pescar. Mirar les roques del fons, descobrir secretes cavitats, moviments de diminutes bestioles... Travessar peixets menuts, molt més petits que l'enorme arpó que desapareixava. I eixir del mar amb

Hi neden retalls d'un passat que, sens dubte, va ser millor; fragments de vida que no podré recuperar mai més... Què serà de mi quan ja no pugui recuperar ni tan sols els records...?

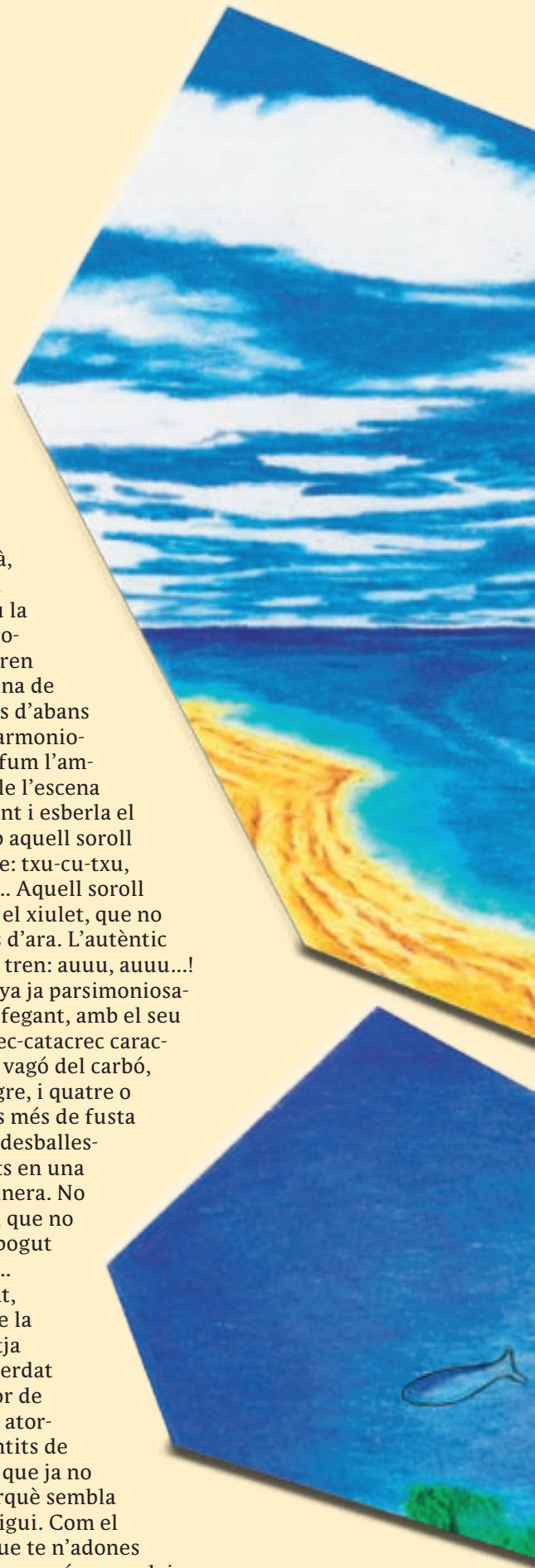
aquells trofeus minúsculs, amb les ulleres damunt del front i caminant enrere perquè dúiem posades les aletes. Lamentar íntimament la brutal mort dels pobres animals. Secretament. Sempre sense dir-ho a ningú perquè em semblava que no devia estar ben fet que em sabés greu. Perquè el pare n'estava orgullós, de la pesca. I, al vespre, sopar qualsevol cosa i, al final, com de propina, aquells peixets, que la mare fregia enfarinats. Si no n'hi havia per a tots, se'ls menjava el pare i me'n donava un tros a mi. I era com un premi perquè em feia l'efecte que jo també els havia pescat.

I desempallegar-nos dels estris i tornar a entrar al mar a banyar-nos tan sols amb el vestit de bany, alliberats de la incomoditat de les ulleres i les aletes. I clavar els dits a la sorra, sota l'aigua, on hi havia només dos pams de profunditat, per buscar-hi petxines. I obrir-les allà mateix amb les ungles. Menjar-nos-les de viu en viu per assaborir aquell autèntic, intensíssim gust de mar. Gust de pare. Havíem d'anar amb compte de no ensopegar amb algun cranc que es defensés de l'agressió i ens clivellés un dit. Al pare no li passava mai. Ell sabia com evitar-ho. A mi em feia pànic, però el superava perquè significava fer alguna cosa amb el pare, que no me'n deixava fer gaires... Fins aquell dia, en què va desaparèixer de casa i no va tornar mai

més. I res no va a tornar a ser igual que abans.

Més enllà, on la platja fina, es veu la via del ferrocarril. Un tren amb màquina de vapor de les d'abans embruta harmoniosament de fum l'ambient, omple l'escena de moviment i esberla el silenci amb aquell soroll entranyable: txu-cu-txu, txu-cu-txu... Aquell soroll d'abans... I el xiulet, que no era com els d'ara. L'autèntic xiulet d'un tren: auuu, auuu...! Ara s'allunya ja parsimoniosament, esbufegant, amb el seu lent catacrec-catacrec característic i el vagó del carbó, sempre negre, i quatre o cinc vagons més de fusta marró mig desballestats, acabats en una petita jardineria. No gaires més, que no els hauria pogut arrossegar... I, novament, el silenci de la platja a mitja tarda, esquerdat per la remor de l'aigua que atordeix els sentits de tal manera que ja no la sents perquè sembla que no hi sigui. Com el respirar. Que te n'adones que respires només quan deixes de fer-ho.

Després, travessar les vies rectíssimes, brillants, que es perdien, a banda i banda, darrere d'un misteriós tel de vapor que les desfigurava lleugerament i tornar a casa amb la pell roent i tibant de sal. Travessar-les amb la cara d'espant de la mare, que sempre temia que sortís un tren impossible de no se sabia on i ens feia anar de pressa, de pressa, no fos cas que... De tot, teníem por en aquella època...! Trepitjar la grava que es

dolor a les plantes. I davallar pel caminó que les passes dels caminants havien obert entre la vegetació baixa. I, al final, la carretera. Travessar-la també i obrir la porta de casa. I entrar-hi corrent perquè sí, sense pressa, deixant enrere els pares perquè ells tanquessin la porta gran. I aturar-me en sec a la cuina, davant dels fogons de carbó a veure què hi havia per

i córrer cap al mar, però les cadenes que em fan presoner del meu cos m'ho impedeixen. Voldria córrer cap on les ones es desfan... Només que fos fins on es tornen rebels i es cargolen. Aquell punt en què ja no poden avançar més i s'enretiren per agafar embranzida de nou i tornar-ho a intentar un cop i un altre. I deixar que m'acaronessin la pell, igual que abans, i que m'hi rebotessin com quan feia mala mar i la mare i la tieta cridaven des de la sorra que no anés més endins. I jo avançava uns centímetres més. "Veieu que soc valent...?". Llavors una onada furtiva abatia el meu cos fràgil i jo m'hi deixava endur exagerant la caiguda perquè era divertit. I m'ennuegava amb aigua salada com ara m'ennuego amb els meus records. I la mare o la tieta, alarmades, feien el gest d'alçar-se i tornaven a seure quan veien que ja m'havia posat dret. Aleshores, jo les mirava rient, mostrant sense vergonya els forats que m'havien deixat les dents que ja m'havien caigut, segurament per mentider.

I, al fons, lluny, molt lluny, la ratlla. A casa, sempre en dèiem "la ratlla". O potser era que els grans ho deien només quan parlaven amb mi... Una ratlla blava, recta, sempre a la mateixa distància per molt que nedessis cap endins.

Una ratlla misteriosa, inabastable, que posava fi a tot el que podia dominar amb la mirada i que jo intuïa que separava el mar del cel. Ara miro aquesta ratlla i sé veure-hi més enllà, però no hi puc arribar perquè estic lligat al meu cos. Ara només puc tocar-la. Resseguir-la amb el dit. Palpar l'aigua sense mullar-me.

Acariciar el plomatge del corb de les ales esteses sense que aquest vulgui alçar el vol. Ensumar l'escuma, ignorar l'olor de cel·lulosa i imaginar l'aroma salada de l'aigua. I capbussar-m'hi amb el pare i el seu fusell un altre cop. Capbussar-me en el record.

Ara m'assalta de nou la por, el pànic d'aquell moment, que ja m'han anunciat que ha de venir, en què ja no seré capaç de retenir els records i aquests naufraguin en alta mar. Em corprèn, em terroritza arribar a no saber veure-hi més que el mar, aigua anònima, tèrbola, buida de tot, aigua que ha d'empassar-se la meva memòria. Sento dolor i em vull tombar. Faig un gest, però els meus ossos cansats em recorden violentament que ho he de fer amb ajuda. Se m'escapa un sord gemec i em deixo anar vençut. Els meus dits deformats per la malaltia a penes són capaços de pitjar el botó de l'alarma, però, de seguida, apareix la infermera a la porta, em pren la fotografia suaument i la deixa damunt la tauleta de nit de color blanc. Em passa un braç afectuós per sota del cos i m'ajuda a tornar-me. Que bé, ara...! "Ai, gràcies, senyoreta! Oi que serà tan amable d'acostar-me la foto un altre cop abans d'anar-se'n...?".

sopar.

El mar d'aquest indret sempre fa olor de sal, de iode, de peix, de joventut, de força, d'il·lusió, de família, d'àvia i de tieta sempre soltera, i sobretot, fa olor de tota una vida per davant... Bussejo en els meus records, que ara besen amargament el meu cos marcit. Els vull retenir, però hi reboten i se m'escapen de nou mar endins, endins..., allà on ja no podré arribar mai més.

Em vull aixecar de la tovallola tacada de sorra

clavava als peus i buscar aviat les travesses, que t'estalviaven les pedres, però cremaven i feien olor de fusta torrada pel sol i ennegrida pel carbó. Tornar a trepitjar grava passant-hi de pressa pel damunt per alleugerir el

M. Vassilades

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

**BUFFALO
SPRINGFIELD
'Buffalo Springfield
Again'**
Atco, 1967

Buffalo Springfield amb prou feines van durar tres anys, entre 1966 i 1968, i en aquest temps van gravar tres discos. Aquest és el segon i segurament el millor. Tot i ser tan efímers, han passat a la història del rock com els "inventors" del folk rock. El problema del grup van ser els egos, perquè en formaven part tres pesos pesants: Neil Young, Stephen Stills i Richie Furay i tots volien manar i col·locar les seves composicions als discos. El disc s'obre amb "Mr. Soul", de Young, un tema fort amb aires del "Satisfaction" dels Rolling Stones. Young té dues cançons més, amb uns arranjaments perfectes que fan que encara ara sonin completament modernes: "Expecting to Fly" i "Broken Arrow". De Stills destaquen sobretot "Bluebird" i "Rock & Roll Woman", molt rocke-

res. I és molt maca "A Child's Claim to Fame", de Furay, amb els seus aires country. Però de seguida tot va acabar com el rosari de l'aurora: Stills va formar el famós supergrup Crosby, Stills & Nash, i poc després & Young. Furay es va inventar Poco, un gran grup de country rock, i Neil Young se'n va anar per les seves i més de 50 anys després continua en plena forma.

NOTES

**Adeu a García-Soler, un dels
cronistes de la Nova Cançó**

Diumenge es va apagar una de les plomes que millor coneixia el moviment de la Nova Cançó als Països Catalans. Era la del periodista Jordi García-Soler, que va morir d'un atac de cor a 73 anys quan feia poc que precisament havia superat un càncer. García-Soler serà recordat sobretot com un dels periodistes que millor coneixia la Nova Cançó. Amb 17 anys ja va començar a escriure sobre el moviment i des de llavors va publicar centenars d'articles sobre la música a Catalunya. El 1976 va escriure el llibre *La Nova Cançó* (Edicions 62), que vint anys més tard va revisar i completar i va rebatejar amb el nom de *Crònica apassionada de la Nova Cançó* (Flor de Vent,

1996). Com a periodista va escriure a mitjans com *Serra d'Or*, *El Correo Catalán*, *Destino*, *L'Avenç*, *Catalunya Plural*, *La Vanguardia*, *Diario de Barcelona*, *Catalunya Express*, *Fotogramas*, *Mundo Diario*, *Avui* o *El Periódico de Catalunya*, entre d'altres. També va fer programes de ràdio i televisió a Ràdio Barcelona, COM Ràdio, Catalunya Ràdio –la supressió de l'espai *Converses* de la graella d'estiu el 2016 va aixecar força polseguera– o Canal 33, entre altres. Actualment encara col·laborava a *El Triangle* i *El Plural*. García-Soler també va ser un destacat militant socialista; va muntar el departament de comunicació del PSC i va ser membre del Consell d'Administració de la Corporació (CCRTV) del 1983 fins al 1996.

**EL TEST
Rosa Pujol**

Primer instrument que vas tocar? La guitarra, amb 10 anys.
Primer grup del qual vas formar part? Un quartet per a cerimònies cap a l'any 1980.
Primer disc que et vas comprar? Un d'Alaska y los Pegamoides, l'any 1982.
Quants discos tens? Un miler entre vinils, CD i una col·lecció de 400 cintes de casset.
Salva'n tres. *Queen II* de Queen, *No Prayer For The Dying* d'Iron Maiden i *Century Child* de Nightwish.
Un concert (com a públic) per recordar. Tina Turner al Palau Sant Jordi de Barcelona presentant *Goldeneye* l'any 1992.

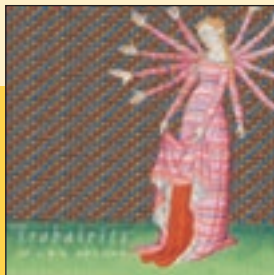
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

**SÍLVIA PÉREZ
CRUZ i MARCO
MEZQUIDA**
'MA Live in Tokyo'

MA. *Live in Tokyo* recull el bo i millor dels quatre concerts que la cantant Sílvia Pérez Cruz i el pianista menorquí Marco Mezquida van fer l'any passat als Blue Note de Nagoya i Tòquio. Els japonesos, com ens passa als catalans, devien quedar bocabadats davant un duet que vessa talent i sensibilitat per tot arreu. Pel que fa al repertori, en els 15 talls del disc hi ha una mica de tot. Des d'una peça de Maria del Mar Bonet a *The Sound of Silence* de Paul Simon. L'àlbum es tanca amb *Pequeño vals vienes*, un poema de García Lorca musicat per Leonard Cohen.

MARA ARANDA
'Trobairitz'

Mara Aranda és aquella fada que ens va encisar des de 1998 fins a 2006 cantant amb els enyorats L'Ham de Foc, un dels millors grups de folk d'aire medieval que hi ha hagut mai a Europa. I ara, per celebrar 30 anys sobre els escenaris, torna en solitari amb un repertori ple de contingut universal. Acompanyada pel talent de quatre dones músiques es dedica a interpretar textos originals dels segles XII i XIII de cantautores medievals, anomenades *trobairitz* (ara ja sabeu d'on ve el títol del disc). El resultat, embolcallat tot amb instruments d'època, és excepcional.

**MARIA LA
BLANCO**
'Cantautora'

El títol del disc no enganya. Maria la Blanco és una jove cantautora que debuta demostrant la seva versatilitat en un treball on fa de cantant, guitarrista, violista i, evidentment, també de compositora. La seva música va des de la bossanova a la rumba, passant pel funk i el bolero i pel que fa a textos també hi ha força varietat; des de temes on explica noves maneres de viure com "Cantautora"; fins a "Descalços" on parla de la diversitat i la igualtat d'oportunitats o "No me quites la alegria", que parla de situacions incòmodes que viuen les dones en l'actualitat.

SOUND AND VISION

Solé / solemusic.cat

‘Beastie Boys Story’

A aquestes alçades, és difícil que el format d'un documental musical sorprengui. Per això, més enllà del contingut –excel·lent i sucós, d'altra banda– *Beastie Boys Story* mereix d'entrada una reverència especial. Com diu el títol, és la història dels Beastie Boys, una de les bandes nord-americanes fonamentals dels 80 i 90, i una autèntica trituradora de hip hop, rap, rock, hardcore, punk i tot el que es posés al davant, que va donar com a resultat una proposta sempre fresca, divertida i sorprenent. El que fa diferent aquest documental, cosa que no ens hauria d'estranyar venint d'un director tan descarat i imaginatiu com Spike Jonze, és la manera com s'explica la història: en directe, micro en mà, en un teatre ple a rebentar de fans.

El 2018, els dos membres vius de la banda, Michael Mike D Diamond i Adam Ad-Rock Horovitz (el tercer, Adam MCA Yauch, va morir de càncer el 2012) van fer una petita gira de presentacions del llibre *The Beastie Boys Book*. Per fer-ho van triar el King Theater de Brooklyn i l'espectacle consistia en ells dos sobre un escenari enorme i buit, explicant la història del grup, amb el suport de fotos i vídeos projectats sobre el fons. Amb aquest format, i de

forma àgil i desenfadada, Diamond i Horovitz van desgranant amb detall la vida i obra dels Beastie Boys, des que eren un grup de preadolescents que se sentien diferents perquè els agradava The Clash. A partir d'aquí descobrim la trajectòria de

tres joves que van descobrir en la música una forma de diversió i llibertat extraordinària, tant a l'hora de crear-la com sobre l'escenari, en què desfermaven la seva vessant més gamberra i polèmica, sempre amb la consigna de passar-s'ho bé tot cridant l'atenció.

Tot això va anar cristal·litzant en alguns dels discos produïts als EUA més celebrats de l'últim quart de segle XX, com l'impactant debut *License To Ill* (1986) amb el senzill "Fight For Your Right (To Party)", *Check Your Head* (1992) o *Ill Communication* (1994), amb l'emblemàtica "Sabotage" com a cançó bandera. Tot i que a priori podria semblar que mantenir aquest format durant dues hores de metratge podria acabar resultant pesat, el fet és que no ho és gens, perquè el que expliquen Diamond i Horovitz és interessant i ho expliquen de forma honesta i divertida. Igual que quan feien cançons. Podeu veure el documental a Apple TV+.

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Ladies and gentlemen... The Ramones

L'inici de segle no va ser una bona època per a The Ramones. De fet, l'agost de 1996 ja havien anunciat la seva dissolució, després d'enregistrar el notable àlbum *¡Adiós amigos!*. Jeffrey Hyman va certificar que aquest adeu era definitiu en morir a causa d'un limfoma a Nova York, quan ja tothom el coneixia com a Joey Ramone. Tot just tenia 49 anys i la seva vida no havia estat precisament un camí de roses malgrat el descomunal èxit de la formació a la qual donava la veu. Algun pas per institucions psiquiàtriques durant l'adolescència, alçada d'1,98 que no el deixava passar desapercebut, miopia galopant i una forma nasal de parlar només eren prolegòmens d'una segona meitat d'existència compartint grup amb Johnny Ramone. Tots dos van mantenir diferències ideològiques notables, ja que Joey esquerrejava bastant més que el seu reaccionari company. A més, el guitarrista va casar-se amb l'antiga xicota del cantant, Linda. Aquestes tensions van generar que durant dues dècades tots dos no es dirigissin la paraula, malgrat coincidir en gravacions, gires i escenari.

John William Cummings, nom real de Johnny Ramone, va morir tot just tres anys després que

Joey, amb cinquanta-cinc. Anteriorment havia palmat també Douglas Glen Colvin, el baixista més conegut com Dee Dee Ramone, també a quaranta-nou anys. Més tard, el 2014, va fer-ho el bateria Tommy Ramone, el més longeu de tots. Els Ramones originals ja eren història.

Però déu n'hi do quina història. El so xicletós de The Ramones és catedralici, tota una enciclopèdia de ritme constant, melodies eternes, energia encomanadissa i cançons que condensen en dos minuts tota la màgia de la música pop des d'un vesant punk que els va convertir en pioners d'aquest gènere als Estats Units. Actualment les samarretes amb el logo de la banda són lluits per top-models, futbolistes i un molt més nombrós exèrcit de *freaks* proletaris. La seva música s'ha convertit en influència de diverses generacions, un motlle sobre el qual s'han edificat les trajectòries de moltes joves bandes. I fins i tot quan podem pensar que tampoc n'hi ha per tant, resulta suficient escoltar el "One, two, three, four..." o el "Hey ho let's go..." per tornar-te a deixar seduir per les seves composicions supericials, vulgars però sobretot molt més *orgasmejants* que la majoria de merdes que normalment ens entren per les orelles.

15 d'abril de 2001.

Nova York. La mort de Joey Ramone certifica la desaparició definitiva de The Ramones

TECNOLOGIA

Arnau Jaumira

Auriculars amb data de caducitat

L'obsolescència programada és un dels fenòmens habituals en la tecnologia habitual: posar una data de caducitat a la tecnologia per obligar-nos a comprar el model nou. Des que el desembre del 2016 es van posar a la venda els AirPods, els auriculars sense fils d'Apple, el seu triomf ha estat rotund.

La gran majoria que els fa servir n'està plenament encantat. El seu funcionament és simple, ràpid i efectiu fins un any i mig o dos anys després d'haver-los estrenat, quan comencen els problemes amb la bateria. Llavors canvia tot. Els problemes de connexió, talls intermitents i problemes amb el volum es multipliquen. La

degradació de la bateria en fa complicat l'ús normal.

És el que denuncien desenes d'usuaris a les xarxes socials que es queixen del preu que tenen (179 euros) per la durada que acaben tenint. De les 5 hores amb una càrrega que asseguren a la pàgina web d'Apple, els usuaris que noten aquesta degradació diuen que només els aguanten 45 minuts fins que *mor* un dels auriculars.

Les acusacions a Apple d'haver eliminat el connector típic d'auriculars per obligar els usuaris a comprar uns auriculars amb el connector del seu telèfon (o fent servir un adaptador) o sense fils tornen a ser molt presents a les xarxes socials. La majoria dels auriculars amb *bluetooth* tenen una degradació de bateria, el gran problema encara per resoldre. Si interessa a les empreses que practiquen l'obsolescència programada.

Els usuaris critiquen que, pel preu que tenen, la durada de la bateria dels AirPods es redueixi després d'un any i mig

La tecnologia evoluciona a velocitat sideral. Si fa 20 anys ens haguessin explicat que podríem veure vídeos en alta definició des de qualsevol lloc del món ens hauria costat de creure. Ara, però, és una realitat molt establerta i que no sorprèn a ningú. El que no és tan habitual és poder veure transmissions des de 400 quilòmetres d'altura, a l'espai exterior. El cap de setmana passat l'expedició Crew Dragon de SpaceX que va viatjar des del Cap Canaveral de Florida fins a l'Estació Espacial Internacional (ISS) es va poder seguir en alta definició en tot moment i amb una alta qualitat de vídeo i àudio des de l'ISS.

Això ha fet que el seguiment mundial fos molt alt per la facilitat per veure-ho –retransmès per Nasa TV, Youtube, Facebook o Twitter– i l'espectacularitat que Elon Musk, director general d'Space X i també de Tesla, ha

posat al seu voltant amb una imatge futurista.

Però, com es fa per tenir tan bona connexió des de l'espai? Doncs, segons han explicat des de la NASA, la connexió continuat funcionant amb els protocols TCP/IP, és a dir, idènticament al que fem servir des de casa, amb la diferència, és clar, que no arriben cables fins a l'ISS sinó que el senyal hi arriba per satèl·lits i torres terrestres.

Ho fan amb una banda que anomenen Ku-Band que els acaba donant velocitats de fibra òptica i actualment tenen 600Mbps per navegar i enviar dades des de l'ISS. És a dir, si ho volen poden estar veient Netflix, sense talls, fins i tot millor que nosaltres.

Tenen connexió amb 600Mbps per la qual s'envien senyals de vídeo en directe i poden navegar còmodament

Veient els astronautes en HD

Disney+ va polint detalls a poc a poc

Una de les plataformes de *streaming* que s'ha fet més famosa durant el confinament és Disney Plus. De fet, tampoc li calia perquè tothom coneix Disney i tot l'univers que porta implícit. Des del primer dia han anat sumant subscriptors i en l'última dada, el 9 d'abril, van dir que ja havien superat els 50 milions a tot el món. La plataforma, de

fet, es va estrenar el 12 de novembre als Estats Units i el Canadà i a poc a poc va arribant a tot arreu. A l'Estat espanyol la seva arribada va ser quinze dies després de l'inici del confinament i amb el públic ansiós per consumir continguts digitals més enllà de Netflix, Amazon Prime, HBO o Movistar Plus entre d'altres. El seu catàleg immens, amb el contingut propi de Disney però també

el de les seves altres marques (que han anat comprant) com Pixar, Marvel, Star Wars o National Geographic.

Ara, a poc a poc van polint algunes coses que no van tenir en compte quan van estrenar-lo. Una són els capítols dels *Simpson*.

La sèrie, que té més de 30 temporades, es va començar a emetre en el format de 4:3 el 1989. De fet, era l'únic format que existia llavors.

Ara, com que el consum és tot en el format panoràmic 16:9, Disney no va estar prou atenta i va adaptar els episodis en 4:3 a 16:9 sense tenir en compte que perdria contingut per dalt i per baix i en

més d'una ocasió es perdien alguns acudits. Ara, però, ho esmenaran.

També està pendent de resoldre's la incorporació del català com a opció d'àudio. La Generalitat va assegurar que ja havia arribat a un acord amb Disney. Aviat pot ser realitat.

'Els Simpson' tornaran al format de 4:3 a les primeres temporades i s'incorporarà l'opció d'àudio en català

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

RÈQUIEM PER NISSAN

El comunicat de Nissan sobre el cessament de les activitats productives a Catalunya és el desenllaç d'una història amb final previsible. Tots els indicis apuntaven que la decisió de la marca japonesa aliada amb la francesa Renault seria la del trasllat de les activitats a altres latituds, perquè han canviat profundament les condicions que van propiciar el seu aterratge de fa 40 anys, salvador de les instal·lacions de Motor Ibérica, allà on des de dècades abans, fins a acumular prop d'un segle d'història, s'havien fabricat camions Ebro o tractors Massey Ferguson, sota l'ombra de Ford.

Nissan es replega i, com sol passar, no hi ha una causa única. Les reaccions que s'han produït, abans, durant i, sobretot, després de la decisió de la multinacional han estat més sobrades de gesticulació que de reflexió. Reaccions, d'altra banda, freqüents quan es posa l'altaveu a una classe política més pendent de les consignes que de les decisions de fons.

Més enllà dels efectes coneguts, amb 3.000 llocs de treball directes i molts més d'indirectes –fins a 20.000 segons les diverses fonts– que queden afectats per la mesura, rere la decisió de Nissan hi ha un reguitzell de causes i de conseqüències que convé revisar més proactivament que reactivament. La gesticulació d'alguns portaveus polítics i empresarials, sobre la necessitat de persuadir una multinacional que canviï una decisió ja comunicada, és un camí que segurament complaurà les parròquies pròpies, però difícilment concentraran els esforços cap als veritables fucus de solució.

Hi ha causes profundes que tenen a veure amb el mateix funcionament de la multinacional. Nissan té unes dificultats que es resumeixen fàcilment amb els més de 5.000 milions d'euros de pèrdues en l'exercici fiscal que va tancar el 31 de març. Són uns mals resultats emmarcats en un context general per al sector de l'automòbil, marcat per un descens important de les vendes i un procés de transició cap a noves motoritzacions que es troba en el pitjor moment: aquell en el qual el vell no acaba de marxar i el nou no acaba d'arribar. Mentre el clam per la reducció de l'emissió de gasos es generalitza, les motoritzacions elèctriques no acaben d'introdu-

ir-se en el mercat. El debat de la mobilitat posa el sector en crisi, i Nissan només n'és un exemple.

Però aquestes són explicacions incompletes perquè no acaben d'aclarir els motius que les damnificades hagin estat precisament les plantes catalanes. La direcció de la companyia ha tirat del manual dels tòpics habituals i ha assenyalat els costos laborals com una de les causes de fons de l'abandonament de la producció a Catalunya. Els costos laborals han estat el motiu habitual que Nissan –i no només Nissan– ha posat sobre la taula cada vegada que es debatia sobre el futur de la planta. En aquest sentit, a cada bugada s'ha perdut un llençol i quan ha sigut l'hora ja no quedaven llençols per perdre-hi.

Els governs tampoc no han estat a l'alçada quan han optat per l'amenaça. Només uns dies abans que la decisió es fes pública, portaveus dels governs espanyol i català advertien, en un gest que potser acontenta els votants però col·labora poc en les solucions, que posarien difícil el tancament de Nissan. Una *tirita* per aturar una hemorràgia.

Perquè, efectivament, el problema es pot considerar una hemorràgia. Els diagnòstics sobre la situació industrial del país han estat una constatació però, o bé eren diagnòstics erronis, o bé ho eren les teràpies que s'han aplicat. Durant anys, s'ha assistit, sense gaire més resposta que la gesticulació, a un procés de deslocalització industrial. S'ha estat massa conformista a l'hora de buscar-ne les causes. Les empreses marxaven, es deia, perquè no es podia competir en costos de mà d'obra intensiva. El país s'hauria d'acostumar, de manera conformista, a actuar com a cervell. El disseny, amb un recorregut més breu que la producció, es posava al davant de la producció, i aquesta era una política de rendiment limitat. La indústria ha estat menyspreada. Se la considerava antiquada i fins i tot bruta. No hi ha hagut una política industrial ferma per mantenir un sector que ara mateix, en plena pandèmia, s'ha pogut comprovar que era estratègic.

La producció s'ha desplaçat perquè no hi ha

hagut una política industrial. Des de fa anys, dècades gairebé, a Catalunya es parla d'un pacte per la indústria entre l'administració i els agents empresarials i sindicals. Un pacte que no ha passat de ser un *power*

point vistós però que no ha arri-

bat ni tan sols a un full de càlcul per saber quants diners es podien posar a disposició d'una reconstrucció productiva digna d'aquest nom.

També fa anys, dècades gairebé, que se sent parlar de la necessitat d'ajustar la formació, sobretot la formació professional, a les necessitats empresarials. Moltes taules de concertació després, la conclusió acaba sent, una altra vegada, que s'ha d'ajustar la formació a les necessitats empresarials. La cançó de l'enfadós. Mentrestant, les indústries han anat prenent posicions en altres latituds i, el que és encara pitjor, els centres de decisió estan a centenars o milers de quilòmetres de distància.

A més, tampoc s'ha posat a disposició de les empreses una xarxa d'infraestructures que contribueixi a fer-les més competitives. La productivitat és baixa en part pels problemes formatius i en part perquè els costos energètics són elevats i els logístics tenen la influència negativa d'unes infraestructures insuficients. Valgui com a exemple el tan comentat i tan poc executat Corredor Mediterrani.

Les causes de la sortida de Nissan són diverses i conformar-se amb una sola explicació no permetrà trobar l'alternativa industrial que es necessita. Una alternativa que passa per aprofitar el talent acumulat en aquestes dècades i entendre els canvis que s'intueixen, amb més atenció per l'entorn ambiental i la tecnologia. Trobar la fórmula que combini medi ambient, connectivitat, recerca i indústria és una sortida més profitosa que la pura gesticulació.

INDICADORS

El gran comerç ven menys

Les vendes a les grans superfícies van baixar ell 33,4% a l'abril a Catalunya respecte al mateix mes del 2019, segons l'Idescat. El descens interanual de les vendes es concentra en les vendes de productes no alimentaris (-74,4%), mentre que les vendes d'alimentació creixen (11,6%). En els primers quatre mesos de l'any, la variació interanual ha estat negativa (-10,3%), per la forta reducció de març i abril.

Més atur i més afiliació

Catalunya ha registrat un augment de l'atur registrat de 15.339 persones al mes de maig (+3,3%), xifra que deixa el nombre de persones en atur en 483.149. En termes interanuals, l'atur registrat puja a Catalunya 112.058 persones (+30,2%). L'afiliació a la Seguretat Social ha pujat 4.622 persones (+0,14%), tot i que en termes interanuals, s'ha produït un descens de 165.278 persones, el 4,52% menys.

ALEGRIA INTERIOR

Eulàlia Robert, directora de PNL Barcelona

Canvia, tot canvia... ...o no canvia tant?

Després de més de dos mesos de confinament, durant els quals alguns de nosaltres ens hem acostat a nostàlgies i pors molt profundes i que molts pensem que no serem els mateixos quan, a poc a poc, anem recuperant una mica de la vida social a la qual estàvem acostumats?

Fa setmanes que vivim noves *realitats*, setmanes en què hem anat revisant creences sobre el que és possible i el que no ho és, de manera directa, mitjançant la nostra experiència personal.

Alguns descrivim el que estem vivint com “una olla amb un brou que bull i es desborda”, uns altres, com si “estiguéssim en una vagoneta d’una muntanya russa que no sabem quan ni on s’aturarà”.

Altres persones podem estar, fins i tot, gaudint d’una altra forma de viure, i sentir-nos “com un peix a dintre de l’aigua”.

En alguns casos també podem tenir la sensació d’estar “a l’altre costat d’un mirall” on podem observar-nos des d’una certa distància i prendre més consciència del que considerem valuós i el que ara prioritzem de manera diferent.

Potser hem hagut de revisar a fons les nostres expectatives o, potser, en ensopegar amb alguna veritat *poc habitual*, simplement hem dissimulat i pretenem continuar caminant, com si res no hagués passat.

Podria ser que, en el nostre inconscient, esperéssim una realitat que potser mai va existir tal com l’esperàvem?

Tal vegada, molts de nosaltres necessitem replantejar-nos la manera de viure les nostres relacions de parella, de pares, de fills, de germans, d’amics. Uns quants necessitarem replantejar-nos la nostra orientació professional, o com a mínim, la manera en la qual havíem estat portant a terme moltes de les nostres activitats.

I, malgrat tot, seria possible que les nostres pautes de conducta i reaccions davant de situacions, en el fons fossin les mateixes que fa dos mesos i mig i que l’únic que hagi canviat sigui, que ara el context està desbordat i les regles del joc són diferents?

I què fem llavors? Quin és el secret o el truc?

I, si no hi hagués cap secret, i aquest sigui precisament el truc?

I si ara estem vivint de manera intensa i amplificada el que ja hi era en la nostra forma de viure des de fa temps?

Amb una mica de sort, haurem descobert un bàlsam que ens ha reconciliat amb els nostres desitjos més profunds de saber gaudir de la solitud, d’anar més a poc a poc, d’estar més tranquils, d’aprendre a estar més presents amb activitats quotidianes i sobretot, més presents i propers a altres persones. Potser aquesta és una oportunitat de sentir-nos més *nosaltres mateixos*.

Siguin benvingudes, per temporals que siguin, aquestes preses de consciència.

L’HORÒSCOP

Dhanna Astròloga

Del 05-06-2020 al 11-06-2020

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d’abril)

Has après que la contenció pot ser un bon aliat i segueixes meditatiu. Mart i Neptú a Casa XII, et fan atendre el món interior. Cerques solucions per afrontar l’economia.

TAURE (Del 21 d’abril al 20 de maig)

Augment de la comunicació i contactes. Trobada amb germans. Et preocupa el futur laboral i fas gestions per avançar en aquest terreny. Et dones algun caprici gastronòmic.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

L’aspecte de Mart a Mercuri, et pot fer sentir més motivat. T’interesses per treballar pel teu compte i fas algunes gestions. A la feina pot sorgir un enamorament sobtat.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Mercuri al teu signe inclina al moviment. Si les coses no es mouen, faràs que es moguin. El sector laboral comença a tenir activitat, tot i que potser no al ritme que vols.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d’agost)

Un assumpte sentimental pot fer que et sentis obligat a fer canvis, per tal de millorar el teu món relacional. Sigues prudent en qüestions econòmiques per evitar robatoris.

VERGE (Del 24 d’agost al 23 de setembre)

Trobades amb amics que s’han fet esperar. Possibilitat de fer un petit viatge sorpresa. Un assumpte relacionat amb els fills segueix una mica estancat i demana paciència.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d’octubre)

Si estaves distanciat del pare, es pot donar un apropament. Una escapada a un lloc proper pot ajudar-te a l’equilibri intern i a veure amb més distància alguns problemes.

ESCORPÍ (Del 24 d’octubre al 22 de novembre)

L’atracció sexual amb una persona pot començar a derivar en quelcom més seriós. Desplaçaments relacionats amb els fills. Prens la iniciativa en un assumpte sentimental.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Segueix la tensió a la llar o bé comences a desbloquejar algun tema vinculat a l’habitatge. Una exparella que t’enyora sembla que et vigila per la xarxa, per saber de tu.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Assumptes econòmics que et tenien lligat, inclina a fer que s’esvaeixin de mica en mica. Repts notícies d’una persona, possiblement del sexe masculí, de qui no en sabies res.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

L’aspecte de Mercuri amb Urà pot moure el sector laboral. Qüestions de salut que podien estar estancades s’activen. Estàs més actiu i amb ganes d’organitzar el dia a dia.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Assumptes domèstics que es repeteixen, ja sigui una avaria o algú que torna a la llar. Un amor del passat està pendent i vol comunicar-se amb tu. Retrobaments familiars.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1										■		
2						■						
3				■							■	
4								■				
5					■							
6	■								■			
7							■					
8		■								■		
9					■							
10			■									■
11								■				
12				■							■	
13							■					

HORIZONTALS: 1. Mostra sobre un passeig de Montjuïc digne de museu. Metall febril / 2. Si ho feu, no toqueu. La malaltia de l'autoritat no l'afecta / 3. Remenat de bou. Bandes urbanes amb interessos immobiliaris. Cap de premsa / 4. Aquest recluta sí que està molt afectat, per la malaltia. Com un clip però més agafador / 5. Vels lactis. Amagades com les caçadores de baies / 6. Ràpides incursions a les diferents olletes. Medalles només pels primers / 7. Dedicació, amb un esment al comerç. Talla el peix i li dona gust de pernil / 8. A mig termini. Volums vàlids per 365 dies. Extrems del United / 9. Com que és del porc causa una estranya picor. Deficientment angulada / 10. La fi del llepafils. Les reines del mapa del temps / 11. Imatge de la marededéu amb barra. Camp d'eres en plena liberalització / 12. Vocalitzen en balinès. Regió tan erma que només s'hi fan polvorons. La fi del llepafil / 13. Defectuosa. Prou lloc perquè hi càpiga tot el cosmos.

VERTICALS: 1. Si deixa passar l'oli és perquè té una llei. Com a assalariat, li està bé / 2. Si no són per les noies se'ls endú l'àrbitre. De la matèria esquelètica / 3. Manifestar públicament que som favorables a cridar al desert. Un riu a la porteria / 4. Vocals campiones. En ella mateixa és la base del perfum. El melic del món / 5. Destil·lació frontal. Veritats banals relatives al mal estat dels turisme / 6. El meloc del min. Bulb amb aspecte de bàrbara testa. Posa malament la sopa remenada / 7. Tot de cases amuntegades a la capital de Mallorca. Canviat de lloc sense permís / 8. No gaire importància. Deixi caure fins a dalt de tot. El doble de setze / 9. Els grecs la van deixar última i els de Danone tres. Per trobar-los el millor és calmar-se / 10. Es pot fer servir. Freneu, que si no topareu contra el sostre / 11. Com hi ha món que no hi ha cap. Eina usa pels terrissers per escurçar la Ferrussola. Para taula / 12. Última ullada als apunts i a la professora. Roba per fer lligalls.

SUDOKUS

AMIC

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: difícil

	5	1			3	6		
9	6		5		3			
4			1		7			
		9			2			4
	1				8			
		5						1
	9			6		7	2	
						5	8	3
		7	2	8		4	9	

Dificultat: mitjana

	3	2	7			8		
			2	8	3		7	6
				9	5			
		6				5	2	
	8			7	6	4		
		4		3	2			
	2					3		
3	4				7		8	
	5	8		4				2

SOLUCIONS

6	9	4	5	8	2	7	3	1
3	8	5	1	7	9	4	2	6
2	7	4	6	3	8	9	5	1
1	6	3	9	7	5	4	8	2
4	5	8	2	1	6	4	9	3
7	2	1	6	4	5	8	3	9
8	3	9	7	5	4	6	1	2
5	4	8	3	1	9	6	7	2
9	6	2	5	4	7	3	1	8
7	5	1	8	2	3	6	4	9

Dificultat: difícil

2	1	6	4	9	3	8	5	7
5	8	2	7	9	6	4	1	3
7	9	8	5	1	3	4	7	6
8	6	7	4	9	3	2	7	5
1	4	9	3	2	7	6	8	5
3	5	7	6	4	9	1	8	2
9	7	6	4	1	8	5	2	3
8	6	7	1	9	5	2	3	4
4	9	5	2	8	3	1	7	6
1	3	2	7	6	4	8	5	9

Dificultat: mitjana

13	T	A	R	O	S	E	A	S	O	R	A	V	A
12	A	I	E	P	A	E	S	T	E	S	T	E	L
11	L	E	R	A	L	E	R	A	P	A	E	R	A
10	L	S	I	S	O	B	A	R	E	S	S	A	
9	P	O	R	C	I	O	B	T	U	S	A	A	
8	M	A	N	U	A	R	I	S	S	E	R	A	
7	E	S	M	E	R	Ç	S	E	R	A	A	A	
6	T	A	S	T	E	T	S	O	R	S	■	■	
5	T	E	L	S	B	A	I	A	D	E	S	■	
4	U	L	C	E	R	A	T	G	A	F	A	■	
3	B	U	O	C	O	■	■	■	■	■	■	■	
2	M	I	R	E	U	I	M	U	N	E	■	■	
1	E	X	P	O	S	I	O	■	■	■	■	■	

Ara més que mai necessitem estar ben informats

Per només **29€**
podeu llegir durant
tres mesos **EL 9 NOU**
en format digital

Per saber com afecta a la comarca i a la nostra vida quotidiana l'aparició del coronavirus, llegiu **EL 9 NOU**

La informació de proximitat explicada amb rigor

Informeu-vos a través d'un mitjà de confiança

Aprofiteu l'oportunitat. Doneu-vos d'alta a través d'**el9nou.cat** o trucant al **93 889 49 49** i demaneu per subscripcions

QUIOSC DIGITAL

Si no disposeu d'un punt de venda proper per comprar **EL 9 NOU**, ara podeu accedir a la versió impresa en format digital per llegir-la des de qualsevol dispositiu. Podeu comprar exemplars solts o edicions endarrerides. Com fer-ho?

- 1. Entreu a EL9NOU.CAT.** Seleccioneu la pestanya "Quiosc digital" a la capçalera de la web o a la imatge de portada del diari.
- 2. Trieu l'edició.** Escolliu l'exemplar d'**EL 9 NOU** del dia que vulgueu. Pagueu amb targeta de crèdit amb totes les garanties de seguretat.
- 3. Llegiu el diari.** El teniu disponible al telèfon, a la tauleta o a l'ordinador quan vulgueu.